DOI: [10.32702/2307-2105-2021.1.70](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.1.70)

УДК 657.6: 332.871.3

*Л. Ф. Соколенко,
к. е. н., доцент, доцент кафедри бізнес-економіки та адміністрування,
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
ORCID ID: 0000-0002-4608-8963*

ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТУ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРУЮЧИХ КОМПАНІЙ У СФЕРІ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА: ОРІЄНТАЦІЯ НА СТЕЙКХОЛДЕРІВ

*L. Sokolenko
PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Business-Economic and Administration of the Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko*

AUDITING ORGANIZATION IN MANAGING COMPANIES IN THE FIELD OF HOUSING AND COMMUNAL SERVICES: STAKEHOLDERS ORIENTATION

У статті досліджено підходи до розуміння концепції аудиторської перевірки фінансової звітності у сфері житлово-комунального господарства відповідно до потреб підвищення впевненості стейкхолдерів компанії. Визначено, необхідність аудиту керуючих компаній в сфері ЖКГ пояснюється відокремленістю замовників послуг з управління будинком від процесу ухвалення рішень щодо використання коштів, які вони сплачують керуючій компанії. Сформульовано завдання аудиту діяльності керуючої компанії у сфері ЖКГ з урахуванням вимог МСА та цілей її комунікаційної політики. При аудиті ефективності може бути виявлено неефективність діяльності керуючої компанії. Порівняно аудит фінансової звітності та аудит ефективності, визначено складові останнього. Визначено, що аудит ефективності бізнес-процесів дозволяє задовольнити інформаційні запити максимальної кількості стейкхолдерів, а його елементи мають бути імплементовані у організацію та методiku аудиту фінансової звітності. Це розкрито у етапах аудиторської перевірки, окреслених процедурах аудиту, їх методичній базі та документальному забезпеченні.

The article describes approaches to understanding the concept of auditing financial statements of managerial companies in the field of housing and communal services in accordance with their stakeholders' needs.

The auditor's professional opinion can increase confidence in the reliability of management companies' statements. It is important because of management companies' business scale, as well as they participate actively in public procurement, create a basis for safety life. It is determined that the need for auditing in these companies is explained by the customers separation from the decision-making process on the use of funds they pay to the management company.

The study formulated auditing objectives for the management company in the field of housing and communal services for meeting the requirements of ISA: 1) to establish distortions in the disclosure

of the existence, classification and valuation of assets, capital and liabilities of management company; 2) to check the completeness and correctness of income and expenses recognition (including by business processes); 3) to identify payments to related parties, including dubious suppliers and contractors; 4) to analyze of the effectiveness of the management company, the efficiency of resources use, its liquidity and solvency level; 5) to analyze the forecast financial information contained in financial plans of the management company; 6) to analyze the correctness and validity of setting tariffs for services by their types.

The auditing of financial statements is conducted to confirm the reliability of financial statements, which eliminates the possibility of meeting the vast majority stakeholders needs. Therefore, it should be aimed at confirming the effectiveness of the use of funds, the quality of customer service and more. It is established that the inefficiency of activities cannot be found within the auditing of financial statements, which does not exclude selective methods.

The stakeholder-oriented approach allows to form several approaches to the auditing of the studied companies' efficiency (business processes effectiveness auditing, management effectiveness auditing, management company effectiveness auditing). Based on the fact that the business process efficiency auditing allows to satisfy the information requests of the majority of stakeholders, its elements should be implemented in the financial statements auditing organization and methodology. The financial statements auditing and the efficiency audit have been compared. This is disclosed in the stages of the auditing, the outlined auditing procedures, their methodological basis and documentation.

Ключові слова: аудит; організація аудиту; житлово-комунальне господарство; керуюча компанія; стейкхолдери.

Keywords: auditing; organization of auditing; management companies; housing and communal services; stakeholder.

Постановка проблеми. Діяльність керуючих компаній в сфері ЖКГ пов'язана з великою кількістю інформаційних запитів стейкхолдерів щодо аспектів діяльності, охоплених бізнес-процесами. Вони висвітлюються у фінансовій звітності, проте значна кількість стейкхолдерів та різноманітність їх інтересів зумовлюють потребу підвищення впевненості у достовірності звітності керуючої компанії в сфері ЖКГ. Підвищити таку достовірність можна на основі професійної думки незалежного аудитора, що особливо стає важливим в умовах, коли керуючі компанії стають суб'єктами значних державних закупівель, забезпечують безпеку життя та побуту населення та акумулюють значні фінансові ресурси.

Важливість та необхідність аудиту керуючих компаній в сфері ЖКГ пояснюється також тим, що замовники послуг з управління будинком та прибудинковою територією фактично є повністю відокремленими від процесу ухвалення рішень щодо використання коштів, які вони сплачують керуючій компанії. Викладене вище обумовлює актуальність представленого дослідження.

Аналіз досліджень і публікацій. Організаційно-методологічні основи аудиту та питання аудиту окремих об'єктів та статей фінансової звітності керуючих компаній у сфері ЖКГ, а також питань державного контролю даної галузі досліджували у своїх працях Брік С.В. [1], Волкова М.В., Шевченко В.С. [2], Оболенський О.Ю. [5], Обушна Н. [5, 6], Петрушевський Ю. Л. [7, 8], Черкасова С.О., Ахметова М.Ф. [10], Щирба М.Т. [11] та інші. Методичні засади даного дослідження сформовані на базі нормативних вимог до застосування аудиторських процедур, встановлених Міжнародними стандартами контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг [4]. Проте, розробки вимагають організаційні засади проведення аудиту діяльності керуючих компаній у сфері ЖКГ для підвищення рівня задоволення інформаційних потреб їх стейкхолдерів.

Мета статті полягає в обґрунтуванні предметної площини та організаційних засад проведення аудиту діяльності керуючих компаній у сфері ЖКГ для підвищення рівня задоволення інформаційних потреб їх стейкхолдерів.

Виклад матеріалу дослідження та його основні результати. В ОСББ кожен власник будинку має повне право ознайомитися із усіма документами, що підтверджують факт витрачання коштів, оскільки ОСББ і складається з таких власників. Як зазначають Черкасова С.О. та Ахметова М.Ф.: "Контроль діяльності ОСББ здійснює через свої органи управління. До них належать: загальні збори співвласників; правління; ревізійна комісія. Для контролю за фінансово-господарською діяльністю правління на загальних зборах із числа співвласників обирається ревізійна комісія (ревізор) або приймається рішення про залучення аудитора» [10].

Вони частково визначають напрями аудиту, вказуючи серед об'єктів контролю кошторис, доходи та витрати, а також платежі мешканців будинку.

На відміну від ОСББ, керуюча компанія в сфері ЖКГ є окремою юридичною особою і зовнішні стейкхолдери не мають доступу до інформації про діяльність компанії за виключенням тієї, що оприлюднюється. Слушно зазначає Петрушевський Ю.Л.: «В умовах формування ринкового середовища на ринку ЖКП особливого значення набуває контроль, оскільки даний ринок в основному представлений функціонуванням підприємств, які відносяться до природних монополій. <...> в цих умовах контроль виступає дієвим механізмом не тільки забезпечення цінової доступності послуг всім верствам населення, але й гарантує їх якість і вчасність» [7]. Проте, на практиці ефективних механізмів контролю не розвинено, а аудит керуючих компаній проводиться в межах фінансових аудитів комунальних підприємств, а також як одержувачів коштів за результатами укладених договорів в межах державних закупівель.

Крім того, мешканці багатоквартирного будинку (клієнти керуючої компанії) не мають таких широких можливостей контролю, як члени ОСББ. В ОСББ функції контролю сконцентровані переважно на внутрішніх виконавцях (це детально описано в дослідженнях Брік С.В. [1]. Проте, враховуючи виключне значення керуючих компаній у сфері ЖКГ, їх незалежний аудит потребує інституційного та організаційно-методичного забезпечення.

Щирба М.Т. обґрунтовує необхідність аудиту з позицій, які можемо трактувати як підхід, орієнтований на стейкхолдерів. З-поміж іншого, Щирба М.Т., вказуючи на залежність фінансового стану господарюючих суб'єктів від їх взаємовідносин з іншими суб'єктами, зазначає: «Іншою причиною необхідності впровадження аудиту в Україні є <...> потреба у достовірній й обліковій і звітній інформації про їх діяльність». Серед потребуючих такої інформації суб'єктів він вказує власників господарюючих суб'єктів, інвесторів (місцевих та іноземних), комерційні банки, постачальників, акціонерів, державні органи [11]. Важливість аудиту керуючої компанії в сфері ЖКГ обумовлюється важливістю інформаційних запитів стейкхолдерів такої компанії. І аудит виконує контрольні функції і надає впевненість в достовірності інформації, яку керуюча компанія розкриває про свою діяльність для задоволення інформаційних потреб стейкхолдерів.

Аналізуючи інтерес стейкхолдерів у аудиті керуючої компанії в сфері ЖКГ, констатуємо, що найбільш зацікавленими будуть мешканці багатоквартирного будинку, які є замовниками послуг з управління будинком. Вони є визначальними стейкхолдерами, оскільки в межах основних бізнес-процесів створюють потоки економічних вигід, визначають можливості використання «ефекту масштабу» для підвищення ефективності використання ресурсів. Проте, вони мають найменший рівень поінформованості про діяльність керуючої компанії, оскільки найменш долучені до процесів комунікації, що переважно здійснюється через відповідальних осіб. Фінансова інформація керуючої компанії, оприлюднена у стандартизованій формі, окрім іншого, складно інтерпретується без відповідної кваліфікації. Тому висновок аудитора має стати засобом зниження невпевненості у представленій фінансовій інформації.

Група стейкхолдерів, що є надавачами послуг для мешканців багатоквартирного будинку, та компанії, що забезпечують діяльність керуючої компанії у сфері ЖКГ, теж зацікавлені в достовірності інформації про її діяльність, оскільки на основі аудиторського висновку можуть бути впевнені у її спроможності виконати свої договірні зобов'язання. Важливою частиною аудиту фінансової інформації тому має стати застосування процедур перевірки зобов'язань і забезпечень, що висвітлено нами у науковій публікації [9].

Групи внутрішніх стейкхолдерів мають різний ступінь поінформованості про достовірність інформації керуючої компанії у сфері ЖКГ. Аудит надає їм впевненість у такій інформації, зокрема, інформація аудитора, представлена управлінському персоналу або тим, кого наділено найвищими повноваженнями, може підвищити симетричність інформації, яку одержують внутрішні стейкхолдери в межах виконання ними основних функціональних повноважень.

Саме зовнішній аудит є формою контролю, що забезпечить задоволення інтересів всіх груп стейкхолдерів. Нині не існує єдиного розуміння того, який саме повинен бути аудит керуючих компаній у сфері ЖКГ, що зумовлено специфікою цих компаній. З одного боку, аудит їх фінансової звітності незалежними аудиторами дозволяє підтвердити достовірність наведених в ній показників, що цілком відповідає Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [3]. В цьому аспекті завдання аудиту керуючої компанії можуть збігатися із завданнями аудиту ОСББ, які виділила Брік С.В. [1]. Зокрема, такі завдання можна конкретизувати для керуючої компанії з урахуванням вимог МСА: 1) встановлення викривлень при розкритті існування, класифікації та оцінки активів, капіталу та зобов'язань керуючої компанії у сфері ЖКГ; 2) перевірка повноти та правильності визнання доходів та витрат діяльності керуючої компанії, в т.ч. за бізнес-процесами; 3) виявлення розрахунків з пов'язаними сторонами, в т.ч. сумнівними постачальниками і підрядниками; 4) аналіз результативності діяльності керуючої компанії, ефективності використання нею ресурсів, аналіз рівня її ліквідності та платоспроможності; 5) аналіз прогнозованої фінансової інформації, що міститиметься у фінансових планах керуючої компанії; 6) аналіз правильності та обґрунтованості встановлення тарифів на послуги за їх видами.

Існують різні точки зору на інституційну та функціональну природу аудиту керуючих компаній в сфері ЖКГ. Можна стверджувати, що результативність та ефективність діяльності керуючих компаній у сфері ЖКГ є надзвичайно важливими для стейкхолдерів, тому одним із видів їх аудиту може бути публічний аудит. Обушна Н. зазначає, що «у вітчизняній практиці ідея створення повноцінного інституту публічного аудиту має поки що концептуальний характер» [6]. В той же час, наразі відсутнє консенсусне розуміння публічного аудиту, що

підкреслює і сама Обушна Н.: «<...> в роботах вітчизняних науковців зустрічається як поняття громадського аудиту та громадської експертизи, так і безпосередньо поняття публічного аудиту» [6]. З її авторських трактувань очевидно, що будуючи методологічний базис публічного аудиту, необхідно виходити з його публічно-правового характеру, обумовленого інституційною взаємодією держави і суспільства. Суб'єктом публічного аудиту може бути лише державні органи, а отже даний вид аудиту не може бути поширений на приватні керуючі компанії в сфері ЖКГ, крім випадків, коли вони є розпорядниками бюджетних коштів. Публічний аудит передбачає широке коло зацікавлених осіб у результатах проведеного аудиту, а тому аудит керуючої компанії в сфері ЖКГ цілком може підпадати під критерії публічного, а суб'єктом такого аудиту може бути приватна аудиторська фірма.

Аудит фінансової звітності проводиться для підтвердження достовірності показників фінансової звітності, що, безумовно, є важливим для публічного аудиту. Проте, лише окремі стейкхолдери (власники, інвестори, кредитори) можуть бути зацікавлені в підтвердженні достовірності показників фінансової звітності керуючої компанії у сфері ЖКГ, а переважна більшість стейкхолдерів зацікавлені у підтвердженні ефективності її діяльності. В цьому випадку аудит спрямований не стільки на підтвердження достовірності показників фінансової звітності, скільки на підтвердження ефективності використання коштів, якості надання послуг клієнтам тощо. Тому сутність аудиту ефективності цілком дозволяє екстраполювати його і на керуючі компанії в сфері ЖКГ, оскільки їх діяльність також представляє інтерес для широкого кола стейкхолдерів і спрямована на надання якісних послуг. Петрушевський Ю.Л. визначає три форми здійснення аудиту ефективності (спрощений, традиційний та розширений), визначає базові принципи ефективності, концентруючи їх у трьох категоріях: економності, ефективності, результативності [7]. Орієнтуючись на підхід вченого, стверджуємо, що такий аудит ефективності здатен задовольнити інформаційні запита різних груп стейкхолдерів щодо ефективності діяльності керуючої компанії в сфері ЖКГ, оскільки дозволяє забезпечити функціональний контроль ефективності використання коштів керуючою компанією, який неможливо здійснити в межах аудиту фінансової звітності.

Вважаємо, що при цьому може бути виявлено неефективність діяльності керуючої компанії у сфері ЖКГ, яка проявляється в наступному: 1) залучення пов'язаних із керівництвом керуючої компанії підприємств для виконання робіт за завищеними цінами; 2) фіктивне надання послуг та виконання робіт (відсутність фактичного надання послуг, які документально оформлені та оплачені); 3) виконання непотрібних робіт з подальшим їх переробленням; 4) відчуження або здача в оренду спільного майна мешканців багатоквартирного будинку без погодження з ними; 5) необґрунтоване завищення тарифів.

Всі наведені приклади є фактом неефективного господарювання керуючої компанії у сфері ЖКГ, що негативно впливають на стейкхолдерів, проте, не можуть бути встановлені в межах аудиту фінансової звітності, який не виключає методи вибіркової поведінки. Тому слід окреслити наше авторське розуміння відмінностей аудиту фінансової звітності та аудиту ефективності керуючих компаній в сфері ЖКГ (табл. 1).

Таблиця 1.

Відмінності між аудитом фінансової звітності та аудитом ефективності керуючих компаній в сфері ЖКГ

Критерій порівняння	Аудит фінансової звітності	Аудит ефективності
Завдання	Висловлення незалежної думки аудитора про її відповідність в усіх суттєвих аспектах і відповідність вимогам міжнародних стандартів фінансової звітності або П(С)БО та законів України	Визначення ефективності та доцільності використання ресурсів для досягнення поставлених цілей
Об'єкт	Фінансова інформація, розкрита відповідно до обраної концептуальної основи	Бізнес-процеси керуючої компанії та прийняття рішень керівництвом керуючої компанії
Методи	Методи отримання аудиторських доказів, отримані відповідно до вимог МСА	Документальна та фактична перевірка
Звіт	Аудиторський звіт	Аудиторський звіт з розширеними поясненнями та обґрунтуванням думки аудитора

«Результатом проведеного аудиту ефективності керуючої компанії у сфері ЖКГ є отримання експертної оцінки рівня якості надаваних послуг», – пишуть Волкова М.В. та Шевченко В.С. [2]. Аудит ефективності має бути орієнтований саме на задоволення інтересів стейкхолдерів, які зацікавлені у ефективності функціонування керуючої компанії в сфері ЖКГ. Тому аудит ефективності фокусується на тих аспектах діяльності, які становлять підвищений інтерес для стейкхолдерів різних груп.

Питання об'єктів аудиту керуючих компаній є досить дискусійним, оскільки визначальним є підхід до розуміння завдань та користувачів аудиторської інформації. В дослідженні публічного аудиту Оболенський О.Ю. та Обушна Н.І. слушно наголошують на тому, що проведення публічного аудиту ґрунтується на двох підходах: орієнтація на результати публічного управління; орієнтація на суперечності та/або проблеми суспільства, що вирішуються системою публічного управління. Погоджуючись з думкою Оболенського О.Ю. та Обушної Н.І. [5], вважаємо, що використання стейкхолдеро-орієнтованого підходу для побудови комунікаційної політики керуючої компанії в сфері ЖКГ та підходу на базі бізнес-процесів діяльності для

ідентифікації об'єктів бухгалтерського обліку таких компаній дозволяє сформувати декілька підходів до аудиту ефективності досліджуваних компаній. З огляду на це, пропонуємо виділяти аудит ефективності бізнес-процесів, аудит ефективності діяльності з управління, аудит ефективності функціонування керуючої компанії (табл. 2).

Таблиця 2.
Запропоновані види аудиту ефективності керуючих компаній у сфері ЖКГ

	Аудит ефективності бізнес-процесів	Аудит ефективності діяльності з управління	Аудит ефективності функціонування керуючої компанії
Стейкхолдери	<i>Зовнішні:</i> -громадські організації; -постачальники; -конкуренти; -інвестори; -фінансові та кредитні установи <i>Внутрішні:</i> -власники; керівництво; -управлінський персонал; -працівники; органи внутрішнього контролю	<i>Зовнішні:</i> -клієнти (замовники послуг) -громадські організації; -конкуренти; -інвестори; -фінансові та кредитні установи; засоби масової інформації <i>Внутрішні:</i> - власники; керівництво; -управлінський персонал; органи внутрішнього контролю	<i>Зовнішні:</i> -органи державної влади; -постачальники; -державні установи; -інвестори; -фінансові та кредитні установи <i>Внутрішні:</i> -власники; керівництво; -управлінський персонал; працівники; -органи внутрішнього контролю
Об'єкт аудиту	<i>Бізнес-процеси:</i> -підтримка функціонування та розвитку матеріально-технічної бази; -робота з постачальниками і підрядниками; -робота зі споживачами; -підтримка функціонування та розвитку онлайн-платформи	<i>Бізнес-процеси:</i> -підтримка функціонування та розвитку матеріально-технічної бази; -робота зі споживачами	<i>Бізнес-процеси:</i> -робота з постачальниками і підрядниками; -підтримка функціонування та розвитку онлайн-платформи <i>Фінансова звітність</i>
Завдання аудиту	Висловлення незалежної думки аудитора про ефективність функціонування бізнес-процесів керуючої компанії	Висловлення незалежної думки аудитора про ефективність діяльності керуючої компанії з управління житловим фондом клієнта (замовника послуг)	Висловлення незалежної думки аудитора про ефективність функціонування керуючої компанії, в тому числі достовірності показників фінансової звітності

В основі аудиту ефективності бізнес-процесів лежить розуміння керуючої компанії як їх сукупності. Кожен бізнес-процес забезпечує реалізацію функцій керуючої компанії, які задовольняють потреби стейкхолдерів. Тому об'єктом аудиту є усі бізнес-процеси керуючої компанії, а результати аудиту представляють інтерес для відповідних стейкхолдерів, як це представлено у таблиці. Аудитор має висловити незалежну думку про ефективність бізнес-процесів керуючої компанії на основі зібраних аудиторських доказів, достатніх та прийнятних для висловлення думки.

Аудит ефективності діяльності з управління є більш сфокусованим і орієнтованим на конкретні бізнес-процеси керуючої компанії, спрямовані на безпосереднє управління житловим фондом клієнта (замовника послуг з управління). Аудитор висловлює думку про ефективність бізнес-процесів, безпосередньо пов'язаних із наданням послуг керуючою компанією своїм замовникам – підтримка функціонування та розвитку матеріально-технічної бази та робота зі споживачами.

Аудит ефективності функціонування керуючої компанії орієнтований на висловлення незалежної думки аудитора про достовірність показників діяльності керуючої компанії. Аудиту підлягають бізнес-процеси, що забезпечують функціонування самої керуючої компанії та її фінансова звітність, де розкривається інформація про результати діяльності, обсяги використання ресурсів, генеровані бізнес-процесами керуючої компанії.

Виходячи з контексту та філософії проведеного дослідження, вважаємо, що аудит ефективності бізнес-процесів дозволяє задовольнити інформаційні запити максимальної кількості стейкхолдерів, а тому його елементи мають бути імplementовані у організацію та методику аудиту фінансової звітності, що знаходить відображення у наповненні етапів аудиторської перевірки (табл. 3).

Таблиця 3.

Процедурний зміст та методичне забезпечення аудиту фінансової звітності керуючої компанії у сфері ЖКГ

Процедури аудиту	Методична база аудиторських процедур [4]	Запропоновані робочі документи
Організаційний етап		
Ознайомлення із середовищем діяльності КК та узгодження завдань аудиту	МСА 210 «Узгодження умов завдань з аудиту», МСА 315 «Ідентифікація та оцінювання ризиків суттєвого викривлення через розуміння суб'єкта господарювання і його середовища»	Програма вивчення середовища КК, Тест для оцінки ризиків суттєвого викривлення через розуміння КК і її середовища, Анкета вивчення облікової політики КК, Тест ризиків, пов'язаних з недоліками системи внутрішнього контролю КК
Підготовчий етап		
Формування загальної стратегії та плану аудиту діяльності КК	МСА 300 «Планування аудиту фінансової звітності», МСА 320 «Суттєвість при плануванні та проведенні аудиту», МСА 330 «Дії аудитора у відповідь на оцінені ризики»	Загальна стратегія аудиту КК, План аудиту КК, Програма аудиту матеріально-технічної бази та запасів КК, Програма аудиту нематеріальних активів КК, Програма аудиту розрахунків зі споживачами КК, Програма аудиту розрахунків з постачальниками і підрядниками КК, Робочі документи за окремими бізнес-процесами
Методичний етап		
Процедури перевірки окремих бізнес-процесів КК	МСА 500 «Аудиторські докази», МСА 501 «Аудиторські докази – особливі положення щодо відібраних елементів», МСА 505 «Зовнішні підтвердження»	Робочі документи щодо застосування зовнішніх підтверджень (тест необхідності процедури, вибірки монетарних статей, журнали реєстрації запитів), Робочі документи щодо застосування письмових запевнень, Робочі документи щодо застосування аналітичних процедур
Загальні аудиторські процедури перевірки фінансової звітності КК	МСА 510 «Перші завдання з аудиту – залишки на початок періоду», МСА 520 «Аналітичні процедури», МСА 530 «Аудиторська вибірка», МСА 540 «Аудит облікових оцінок, у тому числі облікових оцінок за справедливою вартістю, та пов'язані з ними розкриття інформації», МСА 550 «Пов'язані сторони», МСА 560 «Події після звітного періоду», МСА 570 «Безперервність діяльності», МСА 580 «Письмові запевнення»	
Результативний етап		
Формування думки аудитора про фінансову звітність керуючої компанії у сфері ЖКГ	МСА 450 «Оцінювання викривлень, виявлених під час аудиту»	Повідомлення управлінському персоналу або тим, кого наділено найвищими повноваженнями, Звіт незалежного аудитора

Джерело: сформовано автором на основі аналізу вимог МСА (2016-2017)

Примітка: КК – керуюча компанія у сфері ЖКГ

Висновки. Професійна думка аудитора здатна підвищити впевненості у достовірності звітності керуючої компанії в сфері ЖКГ, що є важливим, коли керуючі компанії масштабують бізнес, беруть активну участь у державних закупівлях, створюють базис безпеки життя та побуту населення.

В ході дослідження сформульовано завдання аудиту діяльності керуючої компанії у сфері ЖКГ з урахуванням вимог МСА: 1) встановлення викривлень при розкритті існування, класифікації та оцінки активів, капіталу та зобов'язань керуючої компанії; 2) перевірка повноти та правильності визнання доходів та витрат діяльності, в т.ч. за бізнес-процесами; 3) виявлення розрахунків з пов'язаними сторонами, в т.ч. сумнівними постачальниками і підрядниками; 4) аналіз результативності діяльності керуючої компанії, ефективності використання нею ресурсів, аналіз рівня її ліквідності та платоспроможності; 5) аналіз прогнозованої фінансової інформації, що міститиметься у фінансових планах керуючої компанії; 6) аналіз правильності та обґрунтованості встановлення тарифів на послуги за їх видами.

Аудит фінансової звітності проводиться для підтвердження достовірності показників фінансової звітності, що виключає можливість задоволення потреб переважної більшості стейкхолдерів. Тому він має бути спрямований і на підтвердження ефективності використання коштів, якості надання послуг клієнтам тощо. Встановлено, що неефективність діяльності не може бути встановлена в межах аудиту фінансової звітності, який не виключає методи вибіркової поведінки.

Використання стейкхолдеро-орієнтованого підходу дозволяє сформувати декілька підходів до аудиту ефективності досліджуваних компаній, тому запропоновано виділяти аудит ефективності бізнес-процесів, аудит ефективності діяльності з управління, аудит ефективності функціонування керуючої компанії. Виходячи з того, що аудит ефективності бізнес-процесів дозволяє задовольнити інформаційні запити максимальної кількості стейкхолдерів, його елементи мають бути імplementовані у організацію та методику аудиту фінансової звітності.

Перспективами дослідження, виходячи зі специфіки діяльності керуючої компанії у сфері ЖКГ, вважаємо: розробку організаційно-інформаційне забезпечення процедур підготовчого та організаційного етапу аудиторської перевірки керуючої компанії у сфері ЖКГ, формування методичного забезпечення процедур перевірки окремих бізнес-процесів керуючої компанії у сфері ЖКГ, а також загальних аудиторських процедур перевірки фінансової звітності керуючої компанії у сфері ЖКГ.

Список літератури.

1. Брік С.В. Деякі особливості організації бухгалтерського обліку та аудиту ОСББ // Журнал Київського університету ринкових відносин Економіка. Бізнес-адміністрування. Право. № 2(2) січень-лютий 2017. С. 243-253. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/30838/3/2017_Brik_Deiaki_osoblyvosti_orhanizatsii.pdf
2. Волкова М.В., Шевченко В.С. Проведення експертизи якості послуг підприємств ЖКГ // Комунальне господарство міст. Серія: Економічні науки. 2014. №. 117. С. 93-97.
3. Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
4. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Видання 2016-2017 років. Частина I. / Рада з Міжнародних стандартів аудиту та надання впевненості. 1142 с.
5. Оболенський О.Ю. та Обушна Н.І. Публічний аудит: цілі та економічний зміст // Теорія та практика державного управління. 2015. Вип. 1 (48) URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2015-1/doc/2/03.pdf>
6. Обушна Н. Публічний аудит: поняття та сутність // Державне управління та місцеве самоврядування. 2016. №. 4. С. 21-29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2016_4_5
7. Петрушевський Ю. Л. Формування системи державного аудиту ефективності діяльності підприємств ЖКГ в Україні // Ефективна економіка. 2011. №. 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1420>
8. Петрушевський Ю.Л. Організація і здійснення державного фінансового контролю в сфері ЖКГ // Ефективна економіка. 2012. №. 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=924>
9. Соколенко Л. Ф. Організаційно-методичні основи аудиторської перевірки зобов'язань і забезпечень підприємства // І.М.Назаренко, О.В.Назаренко, Л.Ф.Соколенко// Бізнес Інформ. - 2019.- №6. - С.194–201.
10. Черкасова С.О., Ахметова М.Ф. Концептуальні засади формування системи обліково-контрольного й інформаційного забезпечення діяльності ОСББ в Україні // Молодий вчений. 2018. №. 1 (2). С. 1011-1015. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_1%282%29_104
11. Щирба М.Т. Економіко-правові основи аудиту в Україні // Світ фінансів. 2006. №. 2 (7). С. 102-108. URL: <http://sf.tneu.edu.ua/index.php/sf/article/download/106/114>

References.

1. Brik, S.V. (2017), “Some features of the organization of accounting and auditing of condominiums”, *Zhurnal Kyivs'koho universytetu rynkovykh vidnosyn Ekonomika. Biznes-administruvannia. Pravo*, vol. 2(2), pp. 243-253. available at: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/30838/3/2017_Brik_Deiaki_osoblyvosti_orhanizatsii.pdf (Accessed 17 Sep 2020).
2. Volkova, M.V. and Shevchenko, V.S. (2014), “ Examination of the quality of services of housing and communal services enterprises”. *Komunal'ne hospodarstvo mist. Serii: Ekonomichni nauky*, vol. 117, pp. 93-97.
3. The law of Ukraine “On Audit of Financial Statements and Audit Activities”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (Accessed 20 Dec 2020).
4. *Mizhnarodni standarty kontroliu yakosti, audytu, ohliadu, inshoho nadannia vpevnenosti ta suputnykh posluh* [International standards for quality control, auditing, inspection, other assurance and related services], vydannia 2016-2017, Rada z Mizhnarodnykh standartiv audytu ta nadannia vpevnenosti, p. 1142.
5. Obolens'kyj, O.Yu. and Obushna, N.I. (2015), “Public audit: goals and economic content”, *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia*, no.1 (48), available at: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2015-1/doc/2/03.pdf> (Accessed 20 Dec 2020).
6. Obushna, N. (2016), “Public audit: concept and essence”, *Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia*, vol. 4, pp. 21-29, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2016_4_5 (Accessed 15 Oct 2020).
7. Petrushevs'kyj, Yu. L. (2011), “Formation of a system of state audit of the efficiency of housing and communal services enterprises in Ukraine”, *Efektivna ekonomika*, vol. 11, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1420> (Accessed 15 Oct 2020).
8. Petrushevs'kyj, Yu.L. (2012), “Organization and implementation of state financial control in the field of housing”, *Efektivna ekonomika*, vol. 2, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=924> (Accessed 15 Oct 2020).

9. Sokolenko, L. F. (2019), "Organizational and methodological foundations of the audit of liabilities and collateral of the enterprise", // I.M.Nazarenko, O.V.Nazarenko, L.F.Sokolenko// *Biznes Inform*, vol. 6, pp.194–201.
10. Cherkasova, S.O. and Akhmetova, M.F. (2018), "Conceptual bases of formation of the system of accounting-control and information support of ACMH activity in Ukraine", *Molodyj vchenyj*, vol. 1 (2), pp.1011-1015, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_1%282%29__104 (Accessed 15 Oct 2020).
11. Schyrba, M.T. (2006), "Economic and legal bases of audit in Ukraine", *Svit finansiv*, vol. 2 (7), pp. 102-108, available at: <http://sf.tneu.edu.ua/index.php/sf/article/download/106/114> (Accessed 4 Aug 2013).

Стаття надійшла до редакції 21.12.2020 р.